

**NIECH ŻYJE RZĄD
ROBOTNICZY
I WŁOŚCIAŃSKI**

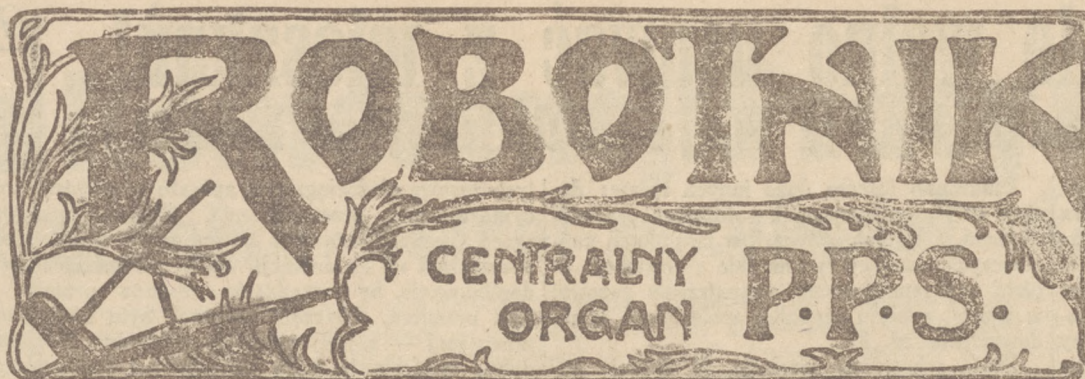
REDAKCJA

przyjmuje interesantów
od godz. 12—2 popołudniu

ADMINISTRACJA

czynna od godziny 8—18

Cena numeru 1 złoty

PROLETARIUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

Wydawca: Rada Naczelna P. P. S.

**NIECH ŻYJE
SOCJALIZM!**

**REDAKCJA: ŁÓDŹ
PIOTRKOWSKA 68**

**ADMINISTRACJA :
PIOTRKOWSKA 70**

Telefony: Redakcji 144-18
Administracji 222-22

**Konto w Banku „Spółem”,
Oddział w Łodzi, Nr. 12**

„Prywatna inicjatywa” urzędników państwowych

Zdarzył się taki wypadek: Jedna z firm państwowych odebrała przysłany jej kontyngent szkła bezpośrednio z huty szklanej. Sama zorganizowała transport przesyłki. Przy płaceniu rachunku, który wynosił prawie pół miliona złotych, dowiedziała się ze zdziwieniem, iż doliczono 20% na rzecz składu konsygnacyjnego, mieszczącego się w innym mieście, który nie miał nic wspólnego ze wspomnianą transakcją. Huta — państwowa, odbiorca towaru — firma państwowa, — a skład konsygnacyjny, pobierający prowizję... prywatny.

Klasa robotnicza słusznie chlubi się swym wielkim dziełem, jakim jest uruchomienie naszego przemysłu, wzrost wydajności pracy z dnia na dzień, wyrażający się we wspaniałych rezultatach produkcji — niejednokrotnie wyższej cyfrowo niż w krajach zachodnich. Z podziwu godną wytrzymałością robotnik i górnik znoszą ciężkie warunki bytu.

Ale jeżeli robotnik, dając państwu swą pracę za zapłatę, nie pokrywającą jego potrzeb życiowych, dźwiga na swoich barkach ciężar świadczeń rzeczowych narówni z chłopem oddającym zboże i kartofle, — to nie po to, aby na bezpośredniej drodze, którą produkt przemysłowy winien odbyć przy docieraniu do konsumenta, stanął spekulant, inkasujący z zimną krwią 100 tysięcy złotych za transakcję, do której nie przyłożył nawet ręki.

Organizacja zbytu produktów przemysłowych wymaga radykalnej zmiany i zmiany tej domagają się strony najbardziej zainteresowane: robotnik — producent i chłop — konsument. Gdy notuje się takie fakty, jak wspomniany na wstępie, nie należy się dziwić, że ceny artykułów przemysłowych wciąż są astronomiczne, mimo że wzrost produkcji usprawniła już w tej chwili poważna ich zmniejsza.

Przyczyna zła tkwi nie tylko w tym, że w naszym młodym, na nowo organizowanym aparacie przemysłowym dojrzewają dopiero nowe koncepcje, nowe decyzje — żyjemy w nowych, całkowicie zmiennych warunkach i uczy nas życie. Przyczyną obecnej sytuacji jest także udział w życiu przemysłowym ludzi, którzy nie stoją na wysokości zadania, ludzi, którzy zawodzą. W braku uczciwych fachowych ludzi, którzy do człowieka i jego potrzeb podeszliby jak do człowieka, a nie jak do obiektu, zmuszeni byliśmy wciągnąć do współpracy ludzi, dla których tego rodzaju podejście jest rewelacją — rewelacją, z którą się jeszcze nie oswoiili.

Są to dawni fachowcy i dawni biurokraci. Ludzie ci lubują się w tworzeniu jak najdłuższych łańcuchów biur, centrali, urzędów itp. instytucji, które obciążają aparat przemysłowy, które są poprostu kulą u nogi naszego życia przemysłowego. Ale za to w powodzi „zleceń sprzedaży”, papierków, rachunków i pisemek tak łatwo jest przemycić parę dobrze udanych „interesów”...

Ludzie ci obawiają się, że długo nie posiedzą na swoich stanowiskach i w przyspieszonym tempie starają się odłożyć parę groszy na „czarną godzinę”. Ich metoda postępowania oczywiście usprawniła ich obawy.

Musimy radykalnie oczyścić aparat ludzki naszych zjednoczeń przemysłowych. Na synekury w nowej Polsce nie ma miejsca i robotnik ich płacić nie będzie.

Dlatego naczelnym zadaniem naszych związków zawodowych powinno być przygotowanie materiału ludzkiego, przy pomocy którego uzdrowimy obsadę decydujących stanowisk w przemyśle.

I dlatego nie dziwcie się, panowie fachowcy, jeśli nasze cenne — nadto cenne osoby — klasa robotnicza, która ku waszemu zmartwieniu rości sobie pretensje do zabierania głosu w sprawach przemysłu — zastąpi ludźmi, którzy może nie znają tajemnic podwójnej buchalterii, ale za to zaoszczędzą narodowi miliony, płacąc do kieszeni spekulantów i pasyżów.

L. ZAJĄCZKOWSKA

Oświadczenie Hitlera ujawnione w tajnych dokumentach

Gdyby w Polsce istniał ustrój demokratyczny, nie było by polsko-niemieckiego paktu przyjaźni

Dokumenty ogłoszone przez oskarżyciela brytyjskiego zawierają wiele nowych argumentów i dowodów faktycznych stwierdzających, na jak fałszywej drodze znalazła się polska polityka zagraniczna w latach, w których Hitler przygotowywał się do opanowania świata. Bez perspektywy, bez szerszej orientacji szła polityka Becka po linii najmniejszego oporu. W r. 1934 zawarła Polska pakt z Niemcami, choć nie była do tego zmuszona i tym samym oddaliła się od Francji i Anglii oraz od Związku Radzieckiego.

W 1934 Niemcy byli odosobnieni, nieuzbrojeni i opierając się na układzie nieagresji z Polską przystąpili do gigantycznych zbrojeń. Gdy po zajęciu Nadrenii, Austrii, Sudetów i Czechosłowacji, Niemcy wystartowały na arenę europejską, jako pojętne mocarstwo, Polska znalazła się w ślepych zaułku.

W świetle dokumentów obecnie ogłoszonych staje się również jasne, jak sprzeczny był układ polsko-niemiecki z wolą i interesami narodu polskiego. Hitler podkreślił, że udało mu się układ ten zawrzeć jedynie dzięki temu, iż w Polsce nie było ustroju demokratycznego. Beck w Berchtesgaden niedwuznacznie powiedział Hitlerowi, że nie może zadowolić pretensji niemieckich, gdyż są one niepopularne w Polsce. Gdyby naród mógł dojść do głosu, wówczas inaczej potoczyłyby się wydarzenia lat przedwojennych. W r. 1939 Polska byłaby uzbrojona, gdyż korzystałaby z pomocy państw demokratycznych przez szereg lat.

Gdy po bankructwie linii Becka Polska zawarła sojusz z Anglią, nie można już było odwrócić skutków poprzednich błędów. Anglia udzieliła wprawdzie Polsce pożyczki, lecz nie wypłaciła jej, gdyż wiedziała, że z pożyczki tej Polska już nie jest w stanie korzystać.

Komora gazowa, stryczek czy topór Co czeka zbrodniarzy norymberskich

LONDYN (PAP). Korespondent Agencji Reutera donosi z Norymbergi: „oskarżenia, którzy zostaną uznani za winnych w procesie norymberskim mogą skończyć życie tak wiele ich ofiar — w komorze gazowej. Ten sposób egzekucji, przewidziany przez prawodawstwa niektórych Stanów Ameryki Północnej, został zaproponowany jako najlepszy dla zachowania ciała w celu dokonania sekcji i zbadania mózgu. Jeżeli natomiast Trybunał Międzynarodowy przekaże wykonanie ewentualnych wyroków śmierci władzom cywilnym — tak jak to miało miejsce w sprawie Kramera Józefa i innych oskarżonych w procesie Luenenburskiego — wówczas skazani przestępcy zostaną powieszani”.

Korespondent Agencji Reutera dodaje, że lekarz psychiatra, przydzielony do wię-

Z tajnych protokołów niemieckich wynika, że Hitler często liczył się z tym, iż dojdzie do rozgrywki między faszystem a demokracją. Mimo chwilowych umów łączących go z niektórymi krajami demokratycznymi zdaje on sobie sprawę, że najniebezpieczniejszymi przeciwnikami jego są demokracje anglosaskie i Związek Radziecki.

Jeżeli chodzi o Polskę, odróżnia on polską opinię publiczną od kierowników nawiązań państwowej. Do opinii polskiej odnosi się z brakiem zaufania, obawia się on, że może dojść do konfliktu między narodem a kliką Becka. Liczył on się z tym, że w konflikcie takim zwycięstwo odniesie naród. Dlatego chciał doprowadzić do wojny możliwie szybko. (PAP)

Oświadczenie ministra Byrnesa o celach amerykańskiej polityki w Niemczech

LONDYN, (PAP). — Minister spraw zagranicznych USA Byrnes wydał oświadczenie, w którym określa najbliższe cele polityki amerykańskiej w Niemczech w następujący sposób:

1) W możliwie największym stopniu powiększyć eksport węgla z Niemiec do krajów wyzwolonych. Odrodzenie ekonomiczne Europy uzależnione jest od dostaw węgla, które będą udostępnione tej zimie krajom wyzwolonym.

2) Zużytkować miesiące zimowe w celu opracowania łącznie z sojusznikami potrzebnych środków dla wykonania programu odszkodowań i rozbrojenia, ustalonego na konferencji w Poczdamie.

Chcemy przyjaźni ze Wschodem i Zachodem — mówi generał de Gaulle

PARYŻ, (PAP). — Generał de Gaulle wygłosił przemówienie przez radio, w którym wezwał słuchaczy, aby oceniając sytuację Francji uwzględnił wszystkie trudności, jakie jeszcze istnieją i które są następstwem ubiegłej wojny. De Gaulle podkre-

śli, że Francja znajduje się między dwoma wielkimi państwami i że jej interesy życiowe wymagają zachowania równowagi i wolnych rąk oraz podtrzymania przyjaźni ze wschodem i zachodem.

Pomimo olbrzymich trudności przeżywania przez Francję, mówił de Gaulle, sytuacja w kraju normalizuje się z dnia na dzień. Kraj nie może rozwijać się bez wstrząsów wówczas, kiedy straciliśmy prawie połowę majątku narodowego. Nie można wymagać powrotu do przedwojennej stopy życiowej, dopóki praca społeczeństwa nie wyrówna brakujących zapasów.

Generał de Gaulle wyzwał do przestrzegania jednności narodowej, która oznacza przede wszystkim, że interesy ogółu powinny obowiązywać wszystkich i że wszystkie warstwy społeczeństwa francuskiego powinny myśleć kategoriami całości narodu.

Min. Byrnes w drodze do Moskwy

LONDYN, (PAP). — Radio nowojorskie doniosło, że amerykański minister spraw zagranicznych James Byrnes opuścił Waszyngton, udając się na konferencję mini-

strów spraw zagranicznych do Moskwy. Towarzyszy mu dr. James Burnham, który był z nim również na konferencji w Poczdamie. Przed wyjazdem Byrnes oświadczył, iż ma nadzieję, że powróci do Waszyngtonu za 2 tygodnie, aby poczynić przygotowania do pierwszego posiedzenia plenarnego Organizacji Nar. Zjedn., które ma się rozpocząć dnia 10 stycznia 1946 r. w Londynie.

OŚWIADCZENIE PREZYDENTA TRUMANA.

LONDYN, (PAP). — Agencja Reutera donosi z Waszyngtonu, że Prezydent Truman oświadczył przedstawicielom prasy, iż po konferencji ministrów spraw zagranicznych 3 mocarstw w Moskwie, odbędzie się nowe spotkanie w marcu 1946 r. w Waszyngtonie. Prezydent odmówił udzielenia jakichkolwiek wyjaśnień co do spotkania w Moskwie, na które udał się minister spraw zagranicznych James Byrnes, jednakże zaznaczył, że oba spotkania zostały wyznaczone na zasadzie porozumienia pomiędzy rządami Stanów Zjednoczonych, Związku Radzieckiego i Wielkiej Brytanii.

Debaty w Izbie Gmin

LONDYN (PAP). W Izbie Gmin rozpoczęła się 3-dniowa debata nad ustawą pożyczki amerykańskiej. Debatę rozpoczął minister skarbu Dalton, wnosząc o uchwalenie 3 ustaw: umowy finansowej z USA, oraz umowy w sprawie długów wojennych, projektu ustawy międzynarodowej organizacji handlowej, ratyfikacji układu z Bretton Woods o utworzeniu „Międzynarodowego Banku Odbudowy”.

Warunki pożyczki, którą otrzymaliśmy w Stanach Zjednoczonych — powiedział minister Dalton, są wyjątkowo ciężkie i daleko odbiegają od tego, czegośmy się spodziewali i domagali.

W czasie debaty zabrał głos minister Bevin, który omawiając swój wyjazd na konferencję ministrów spraw zagranicznych do Moskwy, oświadczył, że konferencja ta dotyczy spraw interesujących

przede wszystkim przedstawicieli 3 wielkich mocarstw. Rząd francuski został poinformowany, że sprawy, które mogłyby dotyczyć interesów Francji, nie będą omawiane. „Mam nadzieję — oświadczył minister Bevin — że nasze rozmowy w Moskwie przyczynią się do rozwiązania na przyjaźni płaszczyźnie wielu ważnych zagadnień”.

Przywódca opozycji Winston Churchill wyraził zadowolenie ze zbliżającego się spotkania ministrów spraw zagranicznych w Moskwie.

„Życzeniem nas wszystkich — powiedział Churchill — jest utworzenie organizacji, obejmującej wszystkie narody. Osobiście zetknęliśmy się z mężów stanu 3 wielkich mocarstw, niechybnie przyczyni się do rozwiązania istniejących jeszcze trudności i przyspieszenia tej sprawy.

Robotników nie wolno usuwać z mieszkań!

Premier na konferencji wojewódzkiej w Łodzi

Wielka konferencja w łódzkim województwie dnia 12 bm. pod przewodnictwem premiera tow. Osóbki-Morawskiego stała pod znakiem uprawnienia administracji miejscowej i usunięcia bolączek życia gospodarczego miasta drogą bezpośredniego kontaktu wszystkich zainteresowanych czynników. Obecni byli kierownicy wydziałów wojewódzkich, przedstawiciele Zarządu Miejskiego, sfer przemysłowych i handlowych, związków zawodowych, instytucji społecznych itd.

Na pierwszy plan wysunęła się kwestia mieszkaniowa — wśród szeregu rozstrzygnięć w tej sprawie jedna z decyzji premiera przyczyniła się niewątpliwie do wyjaśnienia sytuacji: JEŻELI ROBOTNIKOWI PRZYDZIELONO MIESZKANIE, A W MIEDZYZASIE ZGŁASZA SIĘ DAWNY WŁAŚCICIEL LOKALU, ROBOTNIKA NIE WOLNO USUWAĆ; DAWNY LOKATOR MOŻE UZYSKAĆ PRZYDZIAŁ NA JAKIEŚ INNE MIESZKANIE, O ILE MU TO PRAWO PRZYSŁUGUJE NA ZASADZIE DOWODU ZATRUDNIENIA.

W sprawach szkolnictwa najważniejszymi decyzjami były: 1) Zjednoczenie Przemysłu Włókienniczego, ociągające się z płaceniem daniny szkolnej, zaczęcie wpłacać należność z tego tytułu w ciągu trzeciej dekady grudnia. 2) Szkoły muszą mieć ławki — Dyrekcja Lasów Państwowych przydzieli niezwłocznie na ten cel 500 m sz. drzewa z najbliższego tartaku.

Poza tym wyjaśniono: Łódź otrzyma węgiel na razie po 1 metrze na pracownika. Trudności techniczno-transportowe okazały się możliwe do usunięcia po dłuższej wymianie zdań „czynników miarodajnych“.

Przedstawiciele „Społem“ oświadczyli, że ZAPALKI SPRZEDAWANE SA JUŻ PO CENIE 1 ŻŁ WE WSZYSTKICH SKLEPACH SPÓŁDZIELCZYCH.

Franco ląknie krwi przeciwników

LONDYN, (PAP). — Hiszpański sąd wojskowy w Kadyksie rozpatruje sprawę 39 osób, oskarżonych o przynależność do anarchystycznej Konfederacji Pracy i do partii komunistycznej oraz o działalność wywrotową, mającą na celu wywołanie powstania zbrojnego przeciwko reżimowi generała Franco.

Prokurator zażądał 5 wyroków śmierci a dla reszty oskarżonych kary więzienia od lat 4 — 30. Wczoraj rozpoczął się drugi proces 28 osób oskarżonych o podobne przewinienia.

W kilku wierszach

— Z głównej kwatery generała Mac Arthura komunikują, że na początku r. 1946 przybędzie do Japonii jedna dywizja wojsk radzieckich.

— Armia amerykańska zniszczyła w mieście Numea na Nowej Kaledonii olbrzymią ilość zapasów materiału wojennego o wartości wielu milionów dolarów. Zniszczono także wiele łodzi i środków transportowych wszelkiego rodzaju, które zostały spalone bądźże zatopione.

— 72-letni książę Naszimoto, członek Najwyższej Rady Wojennej, został aresztowany jako przestępca wojenny na rozkaz generała Mac Arthura i osadzony w więzieniu.

Amerykańska Izba Reprezentantów odrzuciła 200 głosami przeciwko 182 projekt ustawy o odpowiedzialności związków zawodowych za wywołanie strajków i za działalność polityczną.

— Agencja France Presse donosi z Barcelony, że studenci wyższych uczelni urządzili demonstrację przeciwko rządowi generała Franco. Demonstranci zostali rozproszeni przez policję.

— W Variers w północnej Francji odbył się wiec, w którym uczestniczyło ponad 1.500 górników polskich. Zgromadzeni wypowiedzieli się za powrotem Polaków z Francji do kraju i uchwalili rezolucję, solidarzującą się z Rządem Jedności Narodowej.

— Czechosłowacki minister spraw zagranicznych oświadczył, że Czechosłowacja podziela zdanie Francji co do konieczności umiędzynarodowienia Zagłębia Ruhry.

— Holenderski sąd specjalny skazał na karę śmierci oskarżonego o zdradę stanu przywódcę hitlerowców holenderskich Antoniego Mussertta.

— Pierwsze powszechne zebranie Organizacji Narodów Zjednoczonych odbędzie się 10 stycznia 1946 roku.

„NARÓD-ZBRODNIARZ“

ŁÓDŹ (PAP). — Narzędziem Spółdzielni Dziennikarskiej „Prasa“ w Łodzi ukazała się książka wybitnego prawnika dr St. Rappaporta pt. „Naród-zbrodniarz“ (Niemcy hitlerowskie a naród niemiecki). W pracy tej autor omawia przestępczość hitlerowców i odpowiedzialność całych Niemców za wojnę napastniczą i zbrodnie przeciw ludzkości.

Omawiano jeszcze dużo innych spraw: dostaw szkła, przestrzegania należytego przemiaru maki, zaległych ordynarii w majątkach państwowych, dostawy ryb na cele aprowizacji, opieki nad repatriantami, zaopatrzenia gazowni w węgiel, udziału czynnika społecznego w sądownictwie itd. itd.

Klasa robotnicza oczekuje, iż decyzje powzięte na konferencji rzeczywiście usuną do-

tychczasowe niedociągnięcia aparatu administracyjnego oraz przemysłowego. Obowiązkiem przedstawicieli Związków Zawodowych, którzy obecni byli na konferencji, będzie skrupulatne dopilnowanie, by zarządzenia wydane przez tow. premiera, dotyczące bolączek bytu klasy pracującej — zostały należycie wykonane. Podobne konferencje mają się odbywać raz na miesiąc.

Aresztowania Polaków w strefie amerykańskiej

NORYMBERGA (PAP). Wczoraj zapadł wyrok, skazujący młodego Polaka we Frankfurcie za nielegalne posiadanie broni oraz uczestnictwo w napadzie na 7 lat więzienia. W Ludwigsburgu policja amerykańska aresztowała 5 Polaków, oskarżonych o napad oraz zamordowanie niemieckiej rodziny złożonej z 6 osób. Amerykańskie władze wydały w tej sprawie specjalny komunikat donoszący, że aresztowane osoby od dłuższego czasu zajmowały się grabieżami. Obecnie przebywają w więzieniu w Ludwigsburgu, oczekując wyroku specjalnego sądu amerykańskiego. Oficjalna gazeta władz okupacyjnych „New of Germany“ podaje, że w związku z powtarzającymi się napadami, będącymi w obozach polskich wydane specjalne za-

rządzenia celem położenia kresu wycieczkom Polaków. Pismo podaje, że jednej tylko nocy 18 listopada zanotowano 72 wypadki napadów rabunkowych i grabieży. Bez zarządzeń policyjnych i ostrych środków zapobiegawczych — oświadcza pismo amerykańskie — spokoju w obozach nigdy nie będzie.

Następca generała Eisenhowera, gen. Mac Narney oświadczył, że postara się, aby wszyscy internowani w obozach wrócili do swych krajów. Zima bowiem nie zapowiada się dobrze pod względem aprowizacji, a więc i w obozach będzie bardzo ciężko. Zachodzi obawa, że internowani z nastaniem zimy rozpoczną grabieże po okolicznych wsiach i miasteczkach.

Zjazd PPR zakończył swe obrady

WARSZAWA, (PAP). — W dniu dzisiejszym pierwszy zjazd Polskiej Partii Robotniczej uchwalił statut Partii, rezolucję polityczną w sprawach organizacyjnych, gospodarczą, o pracy na wsi i o pracy wśród młodzieży.

Zjazd dokonał również wyboru do centralnych władz partyjnych, do komitetu centralnego i centralnej komisji rewizyjnej. Nowoobranemu komitetowi centralnemu na czele z tow. Gomułą Wiesławem zjazd urządził burzliwą owację.

Prezydium zjazdu zakomunikowało o otrzymaniu depechy od Centralnego Komitetu Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (Bolszewików), która kończy się słowami:

„Centralny Komitet Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (Bolszewików) nie wątpi, że braterski sojusz i niezachwiana przyjaźń narodów Związku Radzieckiego i Rzeczypospolitej Polskiej będzie rozwijała się i krzepła nieustannie. Niech żyje pierwszy zjazd Polskiej Partii Robotniczej. Niech żyje robotnicza klasa polska, niech żyje silna, niepodległa, demokratyczna Polska!“.

W odpowiedzi zjazd przesłał następującą depechę:

„Pierwszy zjazd Polskiej Partii Robotniczej zasyła serdeczne podziękowanie za otrzymane życzenia. Zjazd zapewnia Komitet Centralny WKP (B) i przez niego cały naród Radziecki, że polska klasa robotnicza wraz z całym narodem będzie stale

utrzymywać sojusz i przyjaźń między odrodzoną Polską demokratyczną, a związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich, sojusz i przyjaźń zcementowane krwią żołnierzy Armii Czerwonej i Wojska Polskiego, przelanej we wspólnej walce przeciwko hitleryzmowi i faszyzmowi“.

Norwegia sąsiadem ZSRR

OSLO (PAP). — Na otwarcie nowego Stertingu król Haakon wygłosił mowę tronową, w której oświadczył, że po podpisaniu zawieszenia broni między Finlandią a ZSRR, Związek Radziecki stał się sąsiadem Norwegi, co wymaga uregulowania niektórych zagadnień granicznych. Król podkreślił, że między obydwojma państwami panowało zawsze przyjacielskie porozumienie.

Król oznajmił również, że armia norweska będzie zredukowana do stanu pokojowego. Czas służby poborowych zostanie przedłużony, celem uniknięcia bezrobocia.

Wyrok w sprawie zbrodniarzy w Dachau

LONDYN, (PAP). — Agencja Reutersa donosi, że wszystkich pracowników obozu koncentracyjnego w Dachau uznano winnymi zarzucanych im czynów. Byli oni oskarżeni o „spowodowanie śmierci przeszło 30 tys. ludzi“ i o bestialskie traktowanie internowanych. Wyrok zostanie ogłoszony w czwartek rano.

PRZEGLĄD PRASY

INFLACJA WE FRANCJI

„Polska Zbrojna“ pisze o sytuacji gospodarczej Francji w korespondencji z Paryża:

We Francji dążenie do inflacji daje się zauważyć najwyraźniej, pomimo rezerwy, jaką w tej kwestii zachowują koła oficjalne. Redaktor gospodarczy pisma „Combat“ stwierdza nawet bez ogródek, że inflacja we Francji już się rozpoczęła i że „posunęła się ona znacznie naprzód od kilku miesięcy, a tempo jej ulega przyspieszeniu. Istotnie deficyt budżetowy Francji jest olbrzymi, a nadwyżka importu nad eksportem wynosiła w pierwszych ośmiu miesiącach ponad 12 i ówierz miliarda franków. Dla wyrównania tego deficytu i dla finansowania dalszego importu, rząd sięga do rezerwy złota Banku Francuskiego, które z 114 i pół miliarda w 1939 r. stopniały już do 65 miliardów. Suma bilietów, znajdujących się w obiegu, jest co najmniej 3 i pół razy większa, niż przed wojną, a jako przyczynę idą berusztanie w górę, przy równoczesnym spadku kursu pożyczek państwowych. Są to nieomyślne objawy zapowiadające się inflacji.“

ZA TRZY LATA

„Głos Ludu“ zamieszcza pełny tekst przemówienia tow. min. Minca na Zjeździe PPR. Konkluzja referatu tow. Minca był trzyletni plan odbudowy gospodarki polskiej.

„Za trzy lata nasza produkcja węglowa powinna wynieść około 100 milionów ton rocznie w stosunku do 38 milionów przedwojennych.“

„Za trzy lata nasza produkcja stali powinna być doprowadzona do 2 milionów

ton rocznie, w stosunku do 1.400.000 przed wojną.“

Za trzy lata nasz przemysł metalowy powinien produkować 5.000 obrabiarek rocznie, 320 sztuk parowozów rocznie, około 20 tys. wagonów towarowych, za 60 mil. złotych przedwojennej wartości, maszyn rolniczych.

Za trzy lata powinien powstać w Polsce nowy przemysł metali lekkich.

Za trzy lata powinniśmy w zakresie przemysłu chemicznego uruchomić produkcję paliw syntetycznych do poziomu 60 tys. ton rocznie, syntetycznej gumy do poziomu 10 tys. ton rocznie, benzolu do poziomu 60 tys. ton rocznie, zmniejszając w dużym stopniu zależność od zagranicy.

Za trzy lata powinniśmy podnieść produkcję nawozów azotowych do 160 tysięcy ton rocznie, t. zn. podnosząc ją niemal trzykrotnie.

Za trzy lata powinniśmy mieć produkcję tkanin bawełnianych w wysokości 60 tys. ton rocznie, t. zn. wyższą od przedwojennej około 25 proc.

Za 3 lata nasze koleje powinny zładować dziennie ponad 20 tys. wagonów, zamiast 14-15 tys. przed wojną.

Za 3 lata powinna być przeprowadzona elektryfikacja węzła Katowickiego i podstawowych linii węglowych.

Za 3 lata 100 tys. ciężarówek powinno krążyć po naszym kraju obsługiwanych przez sprawnie funkcjonującą sieć warsztatów.

Za 3 lata będzie już pełnia życia żółcie nasze wybrzeże morskie od Świnoujścia do Elbląga.

Głosy i odgłosy

WYSTAWA ŚWIATOWA W 1951 R.

Anglicy planują urządzenie w roku 1951 wystawy światowej z okazji 100-nej rocznicy wielkiej wystawy, która odbyła się w Londynie w 1851 roku. Został już powołany komitet 16 ekspertów pod przewodnictwem Lorda Ramsdena, który ma opracować w ogólnych zarysach projekt wystawy.

Pomysł ten spotkał się w angielskich kołach przemysłowych z jednej strony z entuzjazmem z powodu spodziewanych zysków poszczególnych przedsiębiorstw, a z drugiej strony z zastrzeżeniami, gdyż organizacja światowej wystawy jest dla państwa imprezą raczej deficytową.

Największe trudności wywołuje zagadnienie, gdzie tę wystawę urządzić, w Londynie bowiem brak dostatecznie dużych wolnych terenów, nadających się dla tego celu.

KOSZTY I CHOROBY

Według ogłoszonych ostatnio w Anglii danych statystycznych śmiertelność z powodu dyfterytu (błonicy) zmniejszyła się w porównaniu z okresem przedwojennym do jednej trzeciej. Statystycy przeliczyli to na pieniądze. Ponieważ utrzymanie dziecka chorego na dyfteryt w szpitalu kosztuje 30 funtów angielskich, osiągnięta oszczędność równa się 800.000 funtów rocznie.

Zmniejszenie śmiertelności osiągnięte zostało dzięki kampanii propagandowej na rzecz szczepień przeciwdyfterytowych. Koszt tej kampanii urosł od 800 funtów w roku 1940-41 do 32.500 funtów w r. 1944-45. Lekarze angielscy wyciągają z tego znany skądinąd wniosek, że zapobieganie chorobom jest zawsze tańsze niż leczenie. Dodajmy: już nie mówiąc o liczbie uratowanych!

NIEMCY PRACUJĄ WE FRANCJI

Francja, która zawsze narzekała na brak rąk roboczych, zatrudnia obecnie w coraz to większej mierze Niemców. W październiku r. łączna liczba zatrudnionych Niemców wynosiła 450.000 osób, z czego 185.000 przypadało na rolnictwo, 80.000 na odbudowę, 40.000 na leśnictwo, 35.000 na górnictwo, 20.000 na roboty publiczne, 15.000 na przemysł, 10.000 na transport itd. Co 2 tygodnie wprowadza się do przemysłu nowych 50.000 Niemców. Rząd francuski przewiduje, że w czerwcu 1946 roku we Francji pracować będzie 1.750.000 Niemców na rachunek odszkodowań wojennych.

W kołach anglo-amerykańskich panuje opinia, że Francuzi źle traktują jeńców niemieckich, i gen. Eisenhower wydał zarządzenie zakazujące przekazywania jeńców ze strefy amerykańskiej do strefy francuskiej. Francuzi na to odpowiadają, że jeńcy niemieccy rzeczywiście otrzymują małe racje żywnościowe, lecz personel francuski, dozujący Niemców, ma nie większe racje, z powodu braku żywności we Francji...

„Litościwi“ Anglicy i Amerykanie więcej jednak widocznie dbają o „biednych“ Niemców, niż o sprzymierzonych Francuzów.

DOCHÓD NARODOWY PODCZAS WOJNY

Dochód narodowy Stanów Zjednoczonych zwiększył się w ciągu 5 lat od 1939 do 1944 roku z 75,6 do 184,5 milionów dolarów, czyli prawie o 150%. Lecz gdy wydatki wojenne wynosiły w 1939 roku tylko 2% całego dochodu narodowego, w roku 1944 pozycja ta pochłonęła 47% czyli prawie połowę całego dochodu.

Natomiast wydatki konsumpcyjne ludności, które w ciągu tych 5 lat zwiększyły się w liczbach bezwzględnych z 70,1 do 107,3 miliardów dolarów, procentowo, w stosunku do całego dochodu narodowego, zmniejszyły się z 93% do 58%.

W roku 1939 część dochodu narodowego USA nie została zużyta — 5% dochodu pozostało w postaci nagromadzonych kapitałów. W roku 1944 była sytuacja odwrotna — wydatki o 5% przekroczyły sumę dochodu.

Podobnie przedstawia się sytuacja w Wielkiej Brytanii, gdzie dochód narodowy wzrósł w latach 1938-44 z 4,689 do 8,412 milionów funtów. I tu wydatki wojenne wzrosły z 8% do 53% całego dochodu, zaś wydatki konsumpcyjne ludności spadły z 87% do 57% dochodu, chociaż i tu wydatki te w liczbach bezwzględnych zwiększyły się (z 4,90 do 4,752 milionów funtów).

W Anglii deficyt jest jeszcze większy, niż w Stanach Zjednoczonych. W roku 1938 przewaga dochodu społecznego nad wydatkami wynosiła tu 5%, w roku 1941 wydatki już przekroczyły dochody o 15%, a w roku 1944 — o 10%.

Te olbrzymie zmiany w układzie gospodarki narodowej USA i Anglii są powodem, dla którego kraje te tylko stopniowo i z trudem „przestawiają“ się mogą na gospodarkę pokojową, zwłaszcza że system kapitalistyczny o wiele trudniej jest zastosować do nowych okoliczności, niż gospodarkę planową. Dlatego gospodarka radziecka łatwiej pokona trudności związane z tym „przestawianiem“.

Jan Stańczyk

Min. Pracy i Op. Społecz.

Polska na Konferencji Pracy w Paryżu

Mamy za granicą więcej przyjaciół niż wrogów

Dokończenie*)

Na obecnej Konferencji Pracy w Paryżu, trwającej trzy tygodnie, obeszanej przez delegatów 50-ciu narodów, panowała jednolita wola nie tylko utrzymania Międzynarodowej Organizacji Pracy, ale i zapewnienia jej daleko większego wpływu aniżeli posiadała ona przed wojną, na kształtowanie się stosunków w powojennym świecie w duchu myśli i planów, które tak jasno i z niezachwianym uporem głosił i pragnął zrealizować zmarły wielki Prezydent Roosevelt.

WPLYW MIĘDZYNARODOWEJ ORG. PRACY NA BEZPIECZEŃSTWO NARODÓW

W obradach Konferencji wybijały się na czoło dwa zagadnienia, a mianowicie *troska o zapewnienie masom pracującym wszystkich krajów pełnego zatrudnienia*, szczególnie w okresie przestawiania produkcji wojennej na pokojową, oraz *ważne zagadnienie opracowania nowego statutu Międzynarodowej Organizacji Pracy*. Chodziło tu przede wszystkim o to, by Międzynarodowa Organizacja Pracy ustaliła swój stosunek do Organizacji Bezpieczeństwa Narodów tak, by miała zapewniony wpływ na kształtowanie się gospodarczych i socjalnych stosun-

ków w nowych warunkach powojennych. Nie ukrywano przy tej sposobności, a podkreślała to specjalnie i Polska delegacja, jak *wielkie znaczenie posiada udział Związku Radzieckiego w pracach Międzynarodowej Organizacji Pracy*. Jasnym jest bowiem dla każdego, że tak długo, dopóki Związek Sowiecki nie jest członkiem Organizacji, nie jest ona w stanie skutecznie spełniać tych zadań, jakie sobie ustaliła. To też delegaci, zdając sobie z tego sprawę, *zlecili Radzie Administracyjnej, by poczyniła starania o wejście i współpracę Związku Radzieckiego w ramach Międzynarodowej Organizacji Pracy*.

UDZIAŁ POLSKI W PRACACH ORGANIZACJI

Delegacja Polska wzięła dość żywy udział w pracach konferencji. Członkowie delegacji polskiej zostali wybrani do wszystkich sześciu Komisji. Wybranie delegata Polski na przewodniczącego*) Komisji stosowania konwencji, należy uznać za poważne wyróżnienie Polski, biorąc pod uwagę, że na 50 krajów, biorących udział w konferencji, było tylko 6 przewodniczących w Komisjach. Jeżeli dodamy do tego, że Polska została

*) Przewodniczącym Komisji Stosowania Konwencji wybrany został tow. min. J. Stańczyk.

wybrana ponownie do Rady Administracyjnej, a więc kierownictwa Międzynarodowej Organizacji Pracy, to możemy być zadowoleni z wyników obrad konferencji. Fakt bowiem ponownego wyboru Polski do Rady Administracyjnej, gdy na to miejsce oczekują 42 narody, ma swoją wymowę, jeśli się w dodatku zważy, że Polska jest wybierana do Rady już od szeregu lat. W głosowaniu uzyskaliśmy prawie wszystkie głosy wyborców.

Konferencje Pracy, w których biorą udział tak liczne państwa i gdzie delegacje są złożone z przedstawicieli rządów, robotników i przemysłowców, dają duże pole do nawiązywania znajomości i zawiązywania się więzów przyjaźni, zwłaszcza wśród tych, którzy współpracują ze sobą przez długie lata. Spotykam naprzykład wielu moich bliskich przyjaciół, którzy przez wiele lat reprezentowali Związki Robotnicze na konferencjach Pracy, siedząc razem w grupie robotniczej — na stanowiskach Ministrów Pracy. To ułatwia nie tylko przyjacielską wymianę zdań, ale także wymianę sprzecznych poglądów na aktualne zagadnienia w atmosferze przyjaznego zrozumienia. Jest więc zrozumiałe, że pobyt na konferencji wykorzystałem do szeregu rozmów z przedstawicielami Związków Zawodowych ze Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Kanady, Francji, Szwecji i wielu innych krajów, jak również z przedstawicielami partii socjalistycznych. Naprzykład spotkanie się po wielu latach wojny z towarzyszami Blumem i Jouhaux było dla mnie, a jak widziałem, i dla nich, głęboko wzruszającym przeżyciem.

ŚWIAT MUSI WIEDZIEĆ O POLSCE

Poza tym odbyliśmy szereg konferencji z przedstawicielami prasy francuskiej, brytyjskiej i amerykańskiej, udzielając szeregu wywiadów dziennikarzom prasy zagranicznej, zwłaszcza w czasie, gdy prasa zagraniczna przyniosła pod sensacyjnymi tytułami plotkę, którą trzeba było sprostować, a mianowicie o okupacji Polski przez Związek Radziecki.

Tak w prywatnej rozmowie z przyjaciółmi, jak i na konferencjach z prasą, czy w wywiadach z dziennikarzami, trzeba było wyjaśnić stosunki polityczne i gospodarcze naszego Kraju, ogromne rozmiary zniszczeń naszych miast i wsi, przemysłu i transportu, dokonane przez Niemców i działania wojenne, przedstawić zubożenie naszej ludności, graniczące często z nędzą, szczególnie na terenach wyjątkowo zniszczonych, lub w miastach zburzonych i spalonych, nie ukrywając, a przeciwnie podkreślając przy każdej okazji, że potrzebujemy pomocy od tych

narodów, które nie zostały tak jak Polska zniszczone i że mamy do tego prawo, bo walczyliśmy i ponieśliśmy wielkie ofiary o wspólną sprawę.

WŚÓRD POLSKICH EMIGRANTÓW

Nie omieszkaliśmy wykorzystać naszego pobytu w Paryżu do zetknięcia się z naszą emigracją we Francji. Odbyłem z przedstawicielami różnych organizacji szereg konferencji i przemawiałem na zebraniach. Ale do wyjątkowo wzruszających należało *spotkanie z górnikami naszymi we Francji*. Na zgromadzenie przybyło około 5 tysięcy górników. Większość zdołała się wtłoczyć do olbrzymiej sali, około tysiąca pozostało na schodach i w przejściach, aby wysłuchać przemówienia z kraju i o kraju. Starałem się przedstawić zebranym możliwie ścisły obraz życia w kraju, ogromu pracy, jaki wkłada lud polski w odbudowę zniszczonego kraju i budowę *takiej Polski, która zapewni swym obywatelom wolność, pracę, sprawiedliwość społeczną i dobrobyt*.

W czasie przemówienia widać było w oczach starych górników i ich żon żyły tęsknoty za krajem, który kiedyś opuścili z braku pracy i chleba. Proszę jednego ze starych zagłębiaków, bym zapewnił Rząd i Naród, że górnicy są gotowi do drogi, powrotnej do kraju, gotowi są pracować w polskich kopalniach dla dobra kraju i narodu, zebranie przyjęło długotrwałą burzą oklasków.

MASY ROBOTNICZE DARZĄ NAS SYMPATIA

Na zakończenie chciałbym się podzielić z czytelnikami „Robotnika” wrażeniami, które się odnoszą do wypowiedzi ludzi i prasy zagranicą o Polsce i stosunkach w naszym kraju.

Polska ma zagranicą napewno więcej przyjaciół, aniżeli ludzi nieprzychylnych czy zdecydowanych wrogów. Masy ludowe Francji, a także Anglii i Stanów Zjednoczonych, darzą Polskę głęboką sympatią.

Niestety wrogowie Polski są zwykle głośni w prasie, nie liczą się z reguły z prawdą w mówieniu i pisanu o Polsce. Natomiast nasi przyjaciele, którzy pragną wiedzieć i głosić prawdę o Polsce, są zazwyczaj niedostatecznie informowani o tym co się u nas dzieje, i z tego powodu wahają się nie tylko zabierać głos w naszych sprawach i prosto wać fałszywe wiadomości, jakie się często ukazują, inspirowane przez różne wrogi Polsce koła, lecz gorzej: nieinformowani dostatecznie i obiektywnie o sprawach Polski, nasi przyjaciele i szerokie masy społeczeństwa urabiają sobie często mylny pogląd o naszych stosunkach.

Spółdzielczość w Holandii

Holandia należy do tych krajów zachodniej Europy, które bodaj najwięcej ucierpiały z powodu działań wojennych, okupacji niemieckiej i bezpośrednich ich skutków.

Warto przypomnieć zdecydowaną postawę narodu holenderskiego wobec drakońskich metod hitlerizmu. Chodzi tu mianowicie o strajk powszechny w Holandii, wywołany utworzeniem przez Niemców ghetta dla Żydów i rozpoczęcia masowego wysyłania tych ostatnich do obozów. Kilkuset Holendrów współdziałających czynnie z ruchem oporu padło wtedy od kuli zbrodniczego najeźdźcy. Należy też zwrócić uwagę na tragiczną sytuację aprowizacyjną, która dała się we znaki Holandii między wrześniem 1944 r. a majem 1945 roku.

Ruch spółdzielczy tak blisko związany z życiem ekonomicznym całego kraju, też nie był oszczędzony. Obecnie spółdzielczość holenderska współpracuje energicznie nad odbudową gospodarki narodowej.

Centralny Związek Spółdzielni. Spożywców był zmuszony podczas okupacji Holandii przez Niemców opuścić swoje gmachy i zainstalować się w lokalach tymczasowych. Hurtownia centralna została zajęta przez okupanta i dopiero wyzwolenie Holandii umożliwiło Centralnemu Związkowi Spółdzielczemu powrót do swych biur i składów hurtowych.

Liczba spółdzielni należących do Związku Centralnego i do Hurtowni, jak również liczba członków — jak się wydaje — pozostała taką jaką była przed wojną.

Podobnie jak całość gospodarki państwa holenderskiego spółdzielczość spożywców przeżywa obecnie okres przygotowań i „zbierania się w sobie”. Związek Centralny Spółdzielni sporządza inwentarze strat materialnych poniesionych przez poszczególne spółdzielnie: a więc zniszczeń w nieruchomościach, narzędziach, braku w składach, w hurtowniach i w magazynach.

Hurtownia spółdzielcza w Rotterdamie, której działalność opierała się przede wszystkim na imporcie, ma obecnie bardzo zwężony zakres pracy ze względu na stan rynku międzynarodowego i z powodu niemal całkowitej utraty taboru samochodowego. W pierwszych 7 miesiącach 1945 r. suma obrotów hurtowni wynosiła zaledwie 1.250.000 florenów, to znaczy jedną ósmą obrotów z tego samego okresu w 1944 r.

Mimo to hurtownia czyni wysiłki aby uruchomić stonniowo swe placówki i działy oraz ażeby spełniać postawione sobie zadania.

W maju bieżącego roku przypadło spółdzielczości holenderskiej dość szczególne zadanie. Był to okres kiedy widmo głodu snuło się wśród ludności wiejskiej i miejskiej Holandii. Pozrywana sieć kanałów i powodzie wymagały od całego społeczeństwa niesłychanego wysiłku i pracy, by nie dać się zwyciężyć tym bezpośrednim kłeskom powojennym. Wtedy to do obowiązków hurtowni spółdzielczej należało zbieranie, przygotowywanie i rozdzielanie środków

żywności zrzucanych przy pomocy spadochronów przez lotnictwo aliantów dla zwalczania szerzącej się klęski głodu. Cała ta akcja była dokonywana przez spółdzielców ze zrozumiem, zapałem, bez zysków handlowych i bez wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, trwającą nieraz po 16 godzin dziennie.

Obecnie zakłady produkcji Związku Spółdzielni znajdujące się w Utrechcie już uruchomiły swe czynności i wytwarzają oraz przerabiają cały szereg produktów jak: kawę, czekoladę, suchary, marmeladę, mydło etc.

Równocześnie Centralny Związek Spółdzielni w porozumieniu i przy współpracy innych federacji spółdzielczych zabiera się do wzmocnienia akcji wydawniczej. Z chwilą otrzymania od rządu pozwolenia na wydanie papieru, co jest konieczne ze względu na brak tego produktu w Holandii, instytucje spółdzielcze będą wydawać wspólnie dwa organy, jeden zwany „Coop” przeznaczony dla kierowników i pracowników spółdzielni, — drugi pt. „Tęcza” przeznaczony dla członków.

Henryk Michalski

Coraz szybciej, coraz lepiej! Garść wynalazków i ulepszeń z czasów wojny

Znakomite postępy techniki wojennej są dzisiaj powszechnie znane. Większa część Europy i spory szmat Azji przekonały się, że każdy nowy wynalazek wojenny przynosi tylko coraz potworniejsze szkody i spustoszenia. Istnieją jednak wynalazki, które odbiegają od celów wyłącznie wojennych, istnieją też takie, które z wojną nie mają nic wspólnego. Dziś świat cały podziwia twórców techniki wojennej, z o ile większą wdzięcznością winien jednak myśleć o tych, którzy pomimo zawieruchy myśleli stale o udogodnieniach życia codziennego. Już po wojnie lotnicy angielscy Eric Greenwood i H. Wilson pobili

REKORD SZYBKOŚCI

na angielskim samolocie dwu motorowym typu Air-speed. Samolot ten osiągnął szybkość 606,25 mil. ang. na godzinę, podczas gdy poprzedni rekord światowy należał do Messerschmidta w roku 1939 i nie przewyższał 469 mli ang. na godzinę.

Ameryka pozazdrościła sukcesu swej siostrzycy; wysiłki konstruktorów amerykańskich poszły jednak w nieco innym kierunku. Chodziło o stworzenie idealnego typu „autobusu powietrznego” na dalekie trasy pasażerskie. Po pierwszych próbach przystąpiono do budowy typu Hughes Hercules 4.

Liczyby są naprawdę imponujące! Posłuchajcie. Samolot ma 320 stóp długości, czyli jest o 20 stóp dłuższy od boiska futbolowego! Wnętrze przeznaczone dla pasażerów ma 220 stóp długości, 30 wysokości i 25 szerokości. 8 motorów przedstawia się 24.000 koni paro-

wych. Ten potwór przestworzy waży 250 tonn, samego paliwa bierze 42 i pół tony. Szybkość maksymalna 218, średnia 178 mil ang. na godzinę!

Dojechawszy takim gigantem szczęśliwie do Nowego Jorku, chcemy kupić w jednym z większych magazynów materiał na sukienkę. Oddziały magazynu rozmieszczone są na 40 piętrach... ale po co tracić czas? Z pomocą przychodzi trójwymiarowa

TELEWIZJA

Na parterze znajduje się większa ilość wklesłych ekranów. Bierzymy słuchawkę, zamawiamy odpowiednie piętro, prosimy o materiał na taką a taką sukienkę. Po paru sekundach na ekranie zjawiają się bele materiałów w naturalnym kolorze i... trójwymiarowe. System ten ma jeden błąd: tak ważny przy zakupach zmysł dotyku niestety nie bierze udziału. Ameryka ma jednak materiały standaryzowane i numer, który się wraz z wyświetlaniem ukazuje na ekranie określa gatunek materiału. Po dokonaniu wyboru wydaje się telefonicznie zlecenie. W minutę zapakowany materiał jest na dole, pozostaje tylko zapłacić i wyjść. Najszybsze windy zostały „wyparte” konkurencją telewizyjną.

“CYCLOTEREOSCOPE

Nazwa bardzo trudna do wymówienia. 50 lat temu kino zwało się kinematografem. Być może za lat parę nie będziemy chodzić do kina, a do „cyklo”. Dziwne to słowo kryje bowiem wynalazek francuskiego mechanika inż. Savoge, który w paryskim Luna Parku demonstruje publiczności swe filmy trójwymiarowe. Ogląda-

nie tych filmów nie wymaga specjalnych okularów, jak to było dotychczas. Pierwsze próby są niewątpliwie skromne. Obrazy od czasu do czasu „rozchodzą się” i zamiast jednego człowieka, widzimy dwu identycznych ludzi tuż obok siebie. System ten ma poza tym ważny błąd, że trójwymiar daje się zauważyć najlepiej na środku ekranu, natomiast z boków zdjęcia są nadal płaskie.

Inni technicy francuscy szukają udoskonalenia filmu na nowej drodze. Demonstrowany był niedawno w Paryżu film „Blondine”, w którym żywi aktorzy poruszają się w dekoracjach sztucznych nie większych od zdjęcia pocztówkowego. Autorzy wynalazku „Simplifilm” nie chcą zdradzać tajemnicy, prasa natomiast wyraża się o ich osiągnięciach z zachwytem.

CHŁOPAK CZY DZIEWCZYNA?

Na zakończenie coś z postępu wiedzy. Pewien znany doktor paryski ogłosił niedawno wyniki swych wieloletnich badań. Okazuje się, że można nie tylko ustalić, czy na świat przyjdzie chłopak czy dziewczyna, ale nawet zagwarantować płć dziecka według woli rodziców. Doktor zapowiada wyczerpujący odczyt na temat wynalezionej metody, wobec uczonych Sorbony. Jeśli nie są to przechwałki, stoimy wobec możliwości zupełnej zmiany w zaludnieniu świata. Trudno sobie nawet wyobrazić, do jakich wyczynów populacyjnych mogłaby doprowadzić polityka państw totalnych. Sądzić jednak należy, że wszyscy rodzice będą nadal pragnęli mieć i synów i córki.

Leon Bukowiecki

Przemysł i kapitał niemiecki w spisku przeciw pokojowi świata

(Od własnego korespondenta „Robotnika“)

Norymberga, w grudniu

Zapał i skwapliwe poparcie, jakiego udzielał partii hitlerowskiej wielki przemysł i kapitał niemiecki, sięgają jeszcze czasów, gdy Hitler nie był jeszcze wszechwładnym Führerem III Rzeszy, gdy musiał się liczyć jeszcze z opinią społeczeństwa, z Reichstagiem. Gdy w braku oparcia o aparat państwowy szukać musiał środków materialnych dla rozwinięcia swej działalności, gdy zdany był na sojuszników i protektorów.

TRZY MILIONY DR SCHACHTA

Oto protokół z tajnego posiedzenia, które odbyło się w mieszkaniu Goeringa w Berlinie, w lutym 1932 roku, na parę dni przed wyborami do Reichstagu, które przyniosły sukces partii narodowo-socjalistycznej i w dalszej konsekwencji umożliwiły Hitlerowi ujęcie nieograniczonej władzy państwowej. W zebnaniu uczestniczyli: Gustaw Krupp von Bohlen, dyrektor olbrzymiego koncernu zbrojeniowego, Albert Vogler, kierownik koncernu stalowego, przedstawiciele najpotężniejszego na świecie niemieckiego przemysłu chemicznego w osobach dyrektorów I.G. Farben-Industrie i dr. Hjalmar Schacht, późniejszy dyrektor Banku Rzeszy i Minister Gospodarki. Na zebraniu przybywa Hitler. Mówi swoim zwyczajem długo. Mówi o niebezpieczeństwie bolszewizmu, mówi o zgniętym pacyfizmie, o konieczności dostarczenia narodowi nowych idei, nowych dogmatów. Na zakończenie stwierdza, że on i jego partia (z poparciem zresztą „Volkspartei“ pod przewodnictwem von Papena) są zdecydowani i przygotowani do przejęcia władzy w Rzeszy i do zmiążdżenia opozycji.

Krupp dziękuje Hitlerowi za przemówienie, a praktyczny Schacht wysuwa wniosek wypłacenia partii nazistowskiej trzech milionów marek, celem wprowadzenia w życie ich planu. Ten skromny przyjacielski zasiłek zaważył na losach całej Europy, zdecydował być może o drugiej wojnie światowej.

Partia hitlerowska, po przejęciu władzy w państwie rozciąga coraz to ściślejszą kontrolę nad wszystkimi dziedzinami życia społecznego i gospodarczego. Na pierwszym planie — plan gospodarczy. Trzeba przecież umieć wyciągnąć doświadczenia z pierwszej wojny światowej, kiedy to jedną z głównych przyczyn militarnej klęski Niemiec była zależność przemysłu niemieckiego od dostaw surowców z zagranicy.

PEŁNOMOCNIK GOSPODARKI WOJENNEJ

Partia hitlerowska od pierwszej chwili myśli o wojnie i tylko o wojnie. Dla udowodnienia tego nie trzeba aż tajnych dokumentów. Wystarczy chociażby prześledzenie poszczególnych etapów przeorganizowania przemysłu niemieckiego, by stwierdzić, że taka polityka gospodarcza ma tylko jeden cel na widoku i do jednego celu tylko dotrzeć może — do wojny. Więcej można powiedzieć! Przez uruchomienie wojennej maszyny już w czasach pokojowych Niemcy weszły na równię pochyłą, z której nie było

już odwrotu bez całkowitej ruiny gospodarczej.

Ale przewód sądowy dostarcza także i tych tajnych dokumentów.

Schacht jako prezydent Banku Rzeszy i minister gospodarki (do czasu zastąpienia go przez Funka) przygotowuje formalne i finansowe podstawy do zmobilizowania całego życia gospodarczego dla celów wojny. Takie jest jego zadanie, stwierdzone w protokół tajnych obrad rządu III Rzeszy, który na jesieni 1934 r., w niespełna 10 miesięcy po podpisaniu wszystkich możliwych aktów o nieagresji mówi prosto i niedwuznacznie o wojnie. W maju 1935 r. Schacht melduje oczywiście pustkę w skarbie i kolosalny deficyt, stwierdzając konieczność skupienia w jednym ręku całego kapitału dyspozycyjnego. W dwa tygodnie później zostaje mianowany generalnym pełnomocnikiem dla spraw gospodarki wojennej. Niezmiernie ciekawym przyczynkiem do tego jest załączone do dokumentów aktu oskarżenia pismo gen. von Blomberga, rozesłane tegoż dnia do dowódców armii, floty i lotnictwa. „Führer i Kanclerz Rzeszy mianował w dniu dzisiejszym dr Schachta generalnym pełnomocnikiem dla spraw gospodarki wojennej. Zwraca się uwagę na konieczność zachowania najściślejszej tajemnicy. Podpisano: von Blomberg“.

Czyż już ten króciutki dokument nie wystarczyłby dla udowodnienia spisku przeciw pokojowi i dla udziału kierowników gospodarki niemieckiej a przede wszystkim dr Schachta w tymże spisku? Trzeba sobie uświadomić „niezwykłość“ tego pisma. Głównodowodzący armii zawiadamia tajnym i pilnym (w tym samym dniu) pismem do-

wódców armii, floty i lotnictwa o... mianowaniu pełnomocnika gospodarczego. Zastrzega tajemnicę! Spójrzmy na datę 21 maja 1935 roku.

PLAN CZTEROLETNI

Dalszym etapem uzależnienia gospodarki od państwa i jednocześnie usamodzielnienia Niemiec od dostaw zagranicznych był tzw. Plan Czteroletni, który stworzono w r. 1936 pod kierownictwem Goeringa. Tenże Goering był odpowiedzialny za jego wykonanie. Z zadania swego wywiązał się znakomicie. W r. 1939 Niemcy mogły przystąpić do wojny, mogły ją prowadzić przez blisko sześć lat. I znowu dokumenty niemieckie stwierdzające z dumą, że „historia nie zna przykładów, by kiedykolwiek w czasach pokojowych całe życie gospodarcze kraju było tak całkowicie i wyłącznie przestawione i przystosowane dla celów wojny“.

Za opracowanie i wykonanie Planu Czteroletniego odpowiedzialni są Goering, Schacht i Funk.

Cóż jeszcze można przytoczyć? List Kruppa do Hitlera, w którym stwierdza, że w „reorganizacji przemysłu niemieckiego kierować się będzie zasadą podporządkowania się celom politycznym Rzeszy“. Oświadczenie Goeringa z września 1936 r. „Wojna z Rosją jest nieunikniona“. Rozmowę Schachta z ambasadorem amerykańskim w Berlinie o gotowości partii nazistowskiej do wojny.

Chyba już i to niepotrzebne, chyba i tak rozświetlają się wyraźnie kulisy zbrodniczego, olbrzymiego spisku.

KAROL MAŁCUŻYŃSKI

Spółdzielczość powraca nad morze

5000 kg. przetworów rybnych dziennie

Jeszcze przed wojną „Społem“ uruchomiło Przemysłowe Zakłady Rybne w Gdyni, które oczywiście w czasie okupacji zostały oddane niemieckiej firmie Beyer. Po uwolnieniu Gdyni, niezwłocznie wyruszyła na wybrzeże grupa operacyjna, która zabezpieczyła urządzenia i zapasy poważnie uszkodzonej fabryki. Wypadło poddać gruntownej naprawie kotłownię, remontować poszelane dachy i ściany, kanalizację i wodociągi. Znaczne zapasy surowców i półsurowców uległy rozgrabieniu.

Dnia 1 czerwca rozpoczęto odbudowę od usuwania nagromadzonej w fabryce amunicji, kompletowania personelu i jednocześnie organizowania zakupu ryb i niezbędnych surowców. Dotkliwie dawał się odczuwać brak ludzi. Cała załoga w pierwszych dniach czerwca składała się zaledwie z kie-

rownika i czterech robotników. Mimo tych trudności, z których najpoważniejszą był brak surowca, który częściowo zdobywano w drodze handlu zamiennego, dostarczając rybakom tłuszcze, suchego prowiantu, tytoniu, tabaki do wachania itd, 12 lipca uwędzono pierwszą partię ryb.

Nierzadko przychodziło w poszukiwaniu za surowcem, wobec braku kutrów, odbywać dalekie wyprawy wzdłuż wybrzeża. Ale wskaźnik produkcji stale wzrastał od 9 w lipcu do 78 we wrześniu. Obecnie zakłady, zatrudniające 70 pracowników fizycznych i 12 umysłowych, przerabiają do 5.000 kg. dziennie. Nie wyczerpuje to ich zdolności produkcyjnej, która może być podniesiona do 30.000 kg. Produkują się ryby wędzone — dorsze, flondry, śledzie, łososi i węgorze, konserwy trwałe i półtrwałe, marynaty, sałatki, kawior czerwony, pasztety, ogórki itd. Asortyment wynosi 25 różnych gatunków towarów, zarówno tanich, dostępnych dla kieszeni przeciętnego konsumenta, jak i luksusowych. Produkty swoje zakłady rozprawdają za pomocą sieci placówek „Społem“ oraz firm prywatnych.

Dalszy rozwój zakładów w Gdyni uzależniony jest już tylko od napływu surowców, których odzyskanie morze napewno im hojnie dostarczy.

A.

CIERPIENIA

WĄTROBY i woreczka żółciowego usuwają
ZIOŁA
„BILLOSA“

Magistra
WOLSKIEGO
Do nabycia w aptekach
i drogeriach.

Wytwórnia: Warszawa, Nowogrodzka 12.

Sylwety zbrodniarzy norymberskich

Latający wice-führer

Rudolf Hess, drugi obok Goebbelsa, inteligent (a ściślej mówiąc, półinteligent) w partii narodowo-socjalistycznej, urodził się przed 51 laty aż w Egipcie, w Aleksandrii, jako syn niemieckiego emigranta z Bawarii. W Egipcie przebywał jednak tylko do czterech następnego roku życia, po czym przeprowadził się do „Vaterlandu“; początkowo mieszkał w malowniczej Nadrenii, a następnie w wielkim zadmionym, portowym Hamburgu, gdzie uczył się na kupca.

Wybuch wojny r. 1914 oderwał młodego Rudolfa od jego zainteresowań kupiecko-handlowych. Jak twierdzi urzędowa biografia Hessa, wstąpił on jako ochotnik do wojska i wyruszył na front, gdzie był jakoby aż 3 razy ranny. Po wojnie poświęcił się znowu swoim zainteresowaniom kupieckim (miał, jak widać, duże zainteresowanie do tego zawodu, choćby wtedy przypuszczał, że będzie on kiedyś „wielkim politykiem“ w przyszłej III Rzeszy). Taż sama urzędowa biografia twierdzi, że przyszły wiceführer studiował ekonomię i historię, nie podaje jednak gdzie,

ani też nie stwierdza faktu zakończenia tych studiów i otrzymania dyplomu.

Od wczesnej młodości Hess odznaczał się usposobieniem awanturniczym: był poszukiwaczem przygód, lubiał zadymioną, zgiełkliwą atmosferę knajp burszowskich i pijackich. Dowiedziawszy się o powstaniu w Monachium ruchu narodowo-socjalistycznego, który uchłaniał w siebie jak gąbka awanturniczy, zdeklasowany element niedouczonej, lasych na łatwą karierę polityczną, — pośpieszył do gniazda brunatnych trutniów.

Rzuca się tu w wir swego żywiołu: bijatyki, awantury, hulaszczego, pijackiego życia, co bywało nieraz połączone z niegorszym przybytkiem natury finansowej, nie zawsze czystego, zgodnego z prawem, pochodzenia... Stał się specjalistą od rozbijania wieców przeciwników politycznych; w jednej z takich „potrzeb“ został dość dotkliwie zraniony przez socjalistycznych robotników monachijskich, którzy postanowili dać „niesforemnemu Rudolfowi“ bolesną naukę, by oduczyć go na przyszłość od podobnych wyczynów.

W r. 1923 Hess bierze żywy udział w niedalekiej próbie przewrotu politycznego w Bawarii, zorganizowanej przez Adolfa Hitlera. Wraz z nim skazany został na półtora roku więzienia; wraz z nim siedział w twierdzy Landsberg; wraz z nim został, niestety, przedterminowo zwolniony, po kilku zaledwie miesiącach pobytu w kryminalu...

W tym to więzieniu Landsberskim powstały pierwsze rozdziały słynnego „dzieła“ późniejszego wodza Trzeciej Rzeszy, znanego pod nazwą „Mein Kampf“ (moja walka); powstały one przy żywej współpracy Rudolfa Hessa, człowieka obdarzonego o wiele bogatszą inteligencją i umiejętnością pisemnego wyrażania się, aniżeli późniejszy führer „Tysiącletniej Rzeszy“.

Od tej chwili datuje się ścisła współpraca intelektualna tych dwóch ludzi; nawet w Trzeciej Rzeszy był publiczną tajemnicą fakt, iż zarówno książki Hitlera, jak i jego liczne mowy (zwłaszcza z pierwszego okresu) opracowywane były przy żywym współudziale najbliższego współpracownika, adiutanta, a później zastępcy jego, — Rudolfa Hessa. Śmiało rzecz można, że w tym pierwszym — przygotowawczym — okresie działalności publicznej późniejszego kanclerza i Reichsführera, jego „prawą ręką“ był właśnie Hess; stanowisko to objęto z czasem przez

List pogrobowy „Hooda“

Jak wiadomo najpotężniejszy okręt wojenny o wyporności 45.000 tonn uległ w walce z „Bismarckiem“ i „Prinz Eugen“ pod koniec roku 1941. Był to ciężki i niespodziewany cios dla marynarki angielskiej, która starała się na wszelkie sposoby wyzyskać niższość bojową „Hooda“. Był to — tak twierdzono — okręt przestarzały, używany przed wybuchem wojny wyłącznie do celów szkolnych, a jego artyleria nie równała się nawet 2/3 siły ognia samego „Bismarcka“ i nie była tak daleko- nośna.

Niemcy natomiast przedstawili zwycięstwo „Bismarcka“ w odpowiednim propagandowym sosie. Ponieważ z „Hoodem“ zatonała cała załoga, nie można było ustalić faktów. Obecnie rybacy na Nowych Hebrydach wyłowili butelkę, w której był list jednego z marynarzy „Hooda“ Donalda Macdonalda. Oto wstrząsająca treść listu:

„Najdroższa mamo.

Gdy otrzymasz mój list pewno już żyć nie będę. Płyniemy w straszliwej mgłę, która uniemożliwia jakkolwiek orientację. Jest noc. Aby nie rozbić towarzyszących nam kontrtorpedowców mamy wszystkie światła pozapalane, syrena ryczy. Nigdy dotychczas podczas wojny na Atlantyku nie płynęliśmy tak otwarcie. Dotychczas wszystko szło dobrze. Przed paru minutami niespodziewana salwa artyleryjska roztrząsała nam część pokładu. Nie wiemy gdzie jest napastnik. Artylerzyści strzelają na ślepo. Żegnaj cię ukochana mamo...“

Na tych słowach list się urywa. Według danych niemieckich „Hood“ został trafiony w komorę amunicyjną i zatonał w paru sekundach.

„Nelson“ powrócił

Nieprzyjemne przypomnienie tej klęski było nie w smak admiralacji, która ściągnęła do ujścia Tamizy wielki pancernik brytyjski „Nelson“. Okręt ten brał udział w pierwszej walce o Singapur, bił się z łodźmi podwodnymi i samolotami na Atlantyku, konwojował towary do Rosji Sowieckiej na Morzu Północnym, ochraniał desanty we Włoszech (m. in. pod Salerno) zwalczał japońskie zakusy na Oceanie Indyjskim i zakończył wojnę triumfalnym powrotem do Singapur. Tam pozostałby z pewnością jeszcze dłuższy czas, gdyby nie list marynarza z „Hooda“. Trzeba było Anglikom pokazać, że flota nie tylko ponosiła straty.

„Nelson“ jest najszczęśliwszym okrętem wojny. Mimo, iż przebył 135.000 mil morskich, że po za Pacyfikiem był na wszystkich morzach i oceanach, z jego załogi, liczącej ponad 2.000 oficerów i marynarzy ani jeden nie poniósł śmierci, ciężiej rannych było tylko 20.

Tłumy ludzi zebrały się nad Tamizą. Rodziny witały bohaterskich marynarzy, ale największą sensację wzbudził setter irlandzki, który urodził się na pokładzie przed paru tygodniami, nigdy nie widział ziemi i trawy, przeto zniesiony z pokładu wyprawiał najzabawniejsze harce.

późniejszego szefa kancelarii Rzeszy, Marci- na Bormanna.

Po zdobyciu władzy przez partię narodowo-socjalistyczną Hess mianowany został zastępcą naczelnika partii, a wkrótce potem ministrem Rzeszy. Po wybuchu wojny z Polską, w słynnym przemówieniu swoim w Reichstagu, wygłoszonym w dniu 1 września 1939, Hitler wyznaczył Rudolfa Hessa jako pierwszego następcę na wypadek swej śmierci, o ile nastąpiłaby ona w czasie wojny.

Hessowi nie było jednak sądzone stać się następcą Führera. W maju r. 1941, na kilka tygodni przed wybuchem wojny ze Związkiem Radzieckim, obarczony został niezwykłą odpowiedzialnością i „subtelna“ misją. Wysłano go do Anglii, z poleceniem przekonania Churchilla i jego najbliższych współpracowników o konieczności zakończenia bezcelowej jakoby — wojny z Niemcami i dopomożenia im w rozprawieniu się z Rosją. Innymi słowy, przewodzący Trzeciej Rzeszy chcieli zamienić wojnę z Anglią na wojnę z Rosją...

Nie udało się jednak. Oferta nie została przyjęta, za to oddawca jej został przymknięty i przytrzymany w miejscu odosobnienia aż do zwycięskiego zakończenia wojny przez Narody Zjednoczone. W październiku br. przewieziony został do Norymbergi, gdzie podzielił los innych czołowych zbrodniarzy reżimu hitlerowskiego.

WŁ. RUDNICKI

Spółdzielczość w walce z paskarstwem „Społem” reguluje ceny cukru, drożdży i zapalek

Od połowy listopada r.b. obowiązuje nowa cena cukru przydzielanego ludności na kartki. Wynosi ona zł. 15 za 1 kg. Speculantom wydawało się, że jeśli cena cukru kartkowego tak poważnie wzrosła (z 6 zł. na 15 zł.) to oczywiście na cukrze znajdującym się w wolnej sprzedaży będą mogli grubo zarobić. W wielu sklepach łódzkich cukier w wolnej sprzedaży natychmiast znikł, a niektóre tylko sprzedawały cukier po cenach dochodzących do zł. 240 za 1 kg. Już po upływie kilkunastu dni elementy spekulacyjne spotkało rozczarowanie. W tym samym czasie Centrala Związku Gospodarczego „Społem” nabyła poważne ilości cukru po cenach komercyjnych do wolnej sprzedaży. Sklepy Spółdzielcze na terenie Łodzi sprzedają cukier komercyjny po cenie zł. 150 za 1 kg. W rezultacie cena cukru w wolnej sprzedaży została obniżona.

Do grudnia niewielkie ilości zapalek przydzielane były na kartki aprowizacyjne. Od grudnia zapalki przestały być artykułem przydzielanym na kartki. Sklepy Spółdzielcze, a nawet i prywatne będą zapopatrywane w zapalki przez hurtownie „Społem”. Ilości przewidziane do rozprowadzenia wśród ludności są wystarczające. Obecna cena zapalek wynosi 1 zł. za pudełko i obowiązuje każdego detalicznego

sprzedawcę. I tutaj również obserwujemy tendencję spekulacyjną u sprzedawców tego artykułu. Ażebym ukrócić spekulację w ciągu miesiąca grudnia na teren samej Łodzi zostanie rzucone na rynek kilka milionów pudełek zapalek. Wszystkie sklepy Spółdzielcze na terenie miasta sprzedają już zapalki po cenie 1 zł. za pudełko. Braku zapalek nie należy się obawiać, gdyż fabryki Polskiego Monopolu Zapalczanego pracują pełną parą i produkcja ich wzrasta z tygodnia na tydzień. Wkrótce nastąpi pełne nasycenie rynku tym artykułem.

Mimo, że od dłuższego czasu cena drożdży dla konsumenta obowiązuje zł. 400 za 1 kg. jeszcze w wielu wypadkach różne sklepiki pobierają cenę znacznie wyższą, dochodzącą nawet do 800 zł. za 1 kg. Sklepy Spółdzielcze na terenie miasta sprzedają drożdże po zł. 400 za 1 kg.

Kronika wypadków w Łodzi

I-szy komisariat M.O. w Łodzi melduje, że w dniu 11.12. 45 r. został wysłany patrol o godz. 20-ej min. 45 w sile trzech ludzi. Powracający z powrotem do komisariatu patrol zatrzymał nieznaną osobników na ulicy Zgierskiej zaraz za Placem Kościelnym. Jeden z zatrzymanych zaczął strzelać, raniąc jednego z milicjantów. Ranny milicjant został oddany pod opiekę lekarską w szpitalu w Radogoszczu.

Na wszczęty alarm został wysłany patrol, lecz bez żadnego wyniku, sprawca zbiegł. Dochodzenie w toku.

— W dniu 9.12. r.b. do Komendy M.O. m. Łodzi zgłosił się ob. Jan Liwiński zam.

Zastępca „gubernatora” Franka

Katowice. — Repatrianci przybywający ze strefy amerykańskiej, przywieźli szereg ciekawych szczegółów dotyczących zastępcy „gubernatora” Franka — Wendlera. Przed wojną był on wiceburmistrzem bawarskiego miasteczka Hof. Po dwu latach urzędowania w Polsce tak się wzbogacił, że kupił trzy okazałe kamienice. Pod koniec 1944 r. Wendler na gwałt wysłał cenne zabytki w głąb Rzeszy, 14 skrzyń z zabytkami polskimi znalazło się w Hofie, z tego 7 skrzyń ukryto w fabryce amunicji, a drugie 7 wysłano w kierunku Marku Rewit. Polacy pracujący w Hofie wysłedzili skrzynie z zabytkami polskimi. Wendler po opuszczeniu Krakowa powrócił do Hofu, gdzie żył przez pewien czas spokojnie. Po aresztowaniu właściciela fabryki amunicji, gdzie znaleziono zrabowane zabytki — znikł i niewiadomo, gdzie się ukrywa.

(v)

Rozmachem ramion i biciem serca zbudujemy nowy świat

Zakończenie kursu aktywistów OM TUR

Dnia 10 b.m. w Szkole Centralnej OM TUR w Warszawie przy ul. Mokotowskiej Nr. 3 dokonano uroczystego zakończenia 5 kursu Aktywistów, oraz 1-go Kursu Instruktorów Spółdzielczych.

W uroczystości oprócz członków K. C. wzięli udział zaproszeni goście z tow. Ministrem Matuszewskim na czele.

Przewodniczący Komitetu Centralnego OM TUR tow. Ryszard Obrączka w swym przemówieniu do absolwentów Kursów wskazał na konieczność konsekwentnego kontynuowania walki o lepsze jutro, walka ta bowiem nie została zakończona. Obecny etap naszej historii nosi jeszcze głębokie piętno okupacji sanacyjnej, a następnie okupacji hitlerowskiej.

Pokolenie, które ma zbudować nowy ustrój — mówił tow. Obrączka musi całkowicie wypłenić z siebie pozostałości kapita-

lizmu. Młodzieży, która winna stać się awangardą o lepszy świat trzeba dopomóc w wyzbyciu się naleciałości okupacyjnych, musi się ona stać według słów Żeromskiego — bielejącą ponad śnieg.

Chcemy wspólnymi siłami zbudować nowy ustrój. Dlatego musimy zmobilizować w naszych szeregach jak najliczniejsze rzesze młodzieży.

Pobyt w szkole Centralnej, to kilka tygodni w prawdziwej socjalistycznej atmosferze, w oazie socjalizmu. I to jest może największą wartością Szkoły Centralnej OM TUR.

Rozmachem naszych ramion, biciem naszych serc, rozwalicie zło istniejące na świecie, zbudujecie nowy świat dla wolnego człowieka, świat socjalistyczny — zakończył tow. Obrączka.

Następnie zabrał głos tow. minister Matuszewski, który zwrócił się do młodzieży OM TUR-owej z apelem, aby była szermierzem ideologii socjalistycznej.

Obecnie aktywiści i instruktorzy przystąpili w terenie do pracy nad utrwaleniem nowej, lepszej rzeczywistości polskiej.

Z życia Partii

ZLIKWIDOWAĆ TAJNĄ GIEŁDĘ, UNIESZKODLIWIĆ SPEKULANTÓW

W sali Miejskiego Komitetu PPS. w Poznaniu odbyło się zebranie, na którym uchwalono następującą rezolucję:

Wzywa się Rząd do bezwzględnego zniszczenia i zlikwidowania tajnych czarnych giełd — i to wszystkimi środkami, stojącymi do dyspozycji, zwłaszcza w Warszawie, Łodzi i Katowicach, oraz wytypowania i unieszkodliwienia wszelkich paskarzy i spekulantów.

Celem uregulowania importu i eksportu oraz wszelkiego rodzaju obrotów złotem w monetach, sztabach, dewizami i obcymi walutami, należy powołać do życia Centralę Dewizową.

W drodze ustawy względnie dekrety zarządzić wydanie ustawowego przepisu, że posiadanie po określonym do rejestracji terminie złota w sztabach lub monetach, obcych walut i dewiz oraz wszelki obrót nimi bez prawnej zezwolenia władzy ulega karze więzienia lub karze śmierci, a dochodzenie tychże przestępstw będzie się odbywać w postępowaniu doraźnym.

Zebrani wzywają Rząd do natychmiastowego wydania dekrety normującego planową gospodarkę mieszkaniową, lokalami handlowymi i przemysłowymi, do unormowania wysokości komornego przez stworzenie odpowiednich kategorii mieszkań i lokali według dochodów lokatora, gdyż nie wielkość mieszkania, ale dochody lokatora stanowią o płaceniu komornego.

WIEŚCI Z KRAJU

KOMISJA KULTURY W KRAKOWIE

W Krakowie odbyły się obrady Komisji Kultury i Sztuki Miejskiej Rady Narodowej. Omawiano szereg ważnych spraw kulturalnych Krakowa. Dyrektor Teatru Miejskiego Frycz przedstawił program reperfektu teatralnego na najbliższe miesiące. Powzięto uchwałę powołania do życia muzeum historycznego miasta Krakowa.

SZPITAL PSYCHIATRYCZNY W LUBELSZCZYŹNIE

Lublin. — W majątku Abramowicz na stąpiło uroczyste otwarcie szpitala psychiatrycznego. Nowocześnie urządzonego szpital jest pierwszym tego rodzaju ośrodkiem w Lubelszczyźnie. Obecnie przebywa w nim 70-ciu chorych. Szpital jest utrzymywany przez Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

MORD POLITYCZNY

Lublin. — W gminie Żółkiewka pow. Krasnostaw zamordowany został wójt gminy Józef Wrona. Był on zasłużonym działaczem Stronnictwa Ludowego, a w okresie wojny walczył w partyzanckich oddziałach AK. Ostatnio był czynnym działaczem SL. Nie ulega wątpliwości, że morderstwo ma łoż polityczne a zbrodniarzami byli terroryści z NSZ.

Przed premierą w Łodzi

„Wesele Figara” a Rewolucja Francuska

„Magnat hiszpański, zakochany w młodej dziewczynie, którą chce uwieść, wysiłki jakie młoda oblubienica, narzeczona jej i żona magnata jednoczą, aby unicestwić zamiary absolutnego pana, któremu stanowisko, majątek i hojność dają w ręce wszystkie środki dopięcia swego celu. Oto wszystko, nie więcej. Macie całą sztukę, jak na dłoni”. — W ten sposób Piotr Augustyn Caron, który od nazwy jednego z folwarków jednej ze swych żon przybrał nazwisko Beaumarchais, określa treść „Wesela Figara” w przedmowie do tej komedii. A mimo tak niewinnej treści, jak żali się autor: „Sztukę poddano czterokrotnej cenzurze, zdarto trzy razy z afisza w chwili, gdy miała być grana, oskarżono nawet przed ówczesnym sejmem”.

Wiemy ponadto, że „Wesele Figara” napisane w 1778 r. zostało przyjęte przez paryski teatr Komedii Francuskiej w 1781 r., a wystawione dopiero w dalsze trzy lata później w 1784 r. Cenzor bowiem nie sprzeciwił się wystawieniu omawianej komedii. Zakaz wystawienia wydał dopiero król Ludwik XVI, oświadcza: „To ohydne, nigdy nie pozwolę wystawić tej sztuki”. Beaumarchais zareagował: „Król nie chce, by Wesele Figara było grane, zatem będzie grane”.

Przez trzy lata Beaumarchais zwalczał zakaz królewski, domagając się, by „zostawiono publiczności sąd o tym”, co było przeznaczone dla jej zabawienia. Zwyciężył „dzięki nadzwyczajnej zręczności, z jaką umiał wygrywać jedną prawdziwą potęgę owej doby — opinię”. A że stanowili ją podówczas stojący blisko tronu możnowładcy, oni tedy sami przyczynili się do wejścia na reprezentacyjną scenę francuską utworu, który klasy posiadające i przywilejowane ośmieszał i obrzucał błotem.

„Wesele Figara” cieszyło się w przedrewolucyjnym Paryżu niezwykłym powodzeniem. Przypisał je Beaumarchais w jednej z ulotek m. in. reklamie, jaką omawianemu utworowi uczynił wspomniany poprzednio zakaz królewski. A że zemsta jest nie tylko rozkoszą bogów, lecz i królów, Ludwik XVI, nie przezywając partii kart, na siódemce pik napisał rozkaz aresztowania Beaumarchaisa. A kiedy on przebywał w paryskim domu poprawy, w pałacu królewskim w Trianon wystawiono jego komedie p. t. „Cyrylik Sewilski”, w którym to przedstawieniu królowa Maria Antonina grała rolę Rozyny. A przecież „Cyrylik Sewilski” stanowił pierwszą część trylogii, której drugą część stanowiło właśnie „Wesele Figara”, a trzecią „Występna Matka”.

Działalność komediopisarska Beaumarchaisa przypada na okres przejściowy pomiędzy klasycyzmem a romantyzmem, na okres, na przestrzeni, którego literatura francuska przedstawia się na tematy polityczne i społeczne. Reprezentanci tego kierunku: Montesquieu, Diderot, Dalember, Wolter, Rousseau i inni, za pośrednictwem zarówno dzieł, jak i ulotek, rzucali ziarno, które z biegiem czasu wydało wspaniały plon w postaci wielkiej rewolucji francuskiej. Doniosła rola w użyźnianiu gleby pod ten plon, t. zn. w urabianiu pojęć i nastrojów, przypadała w udziale Beaumarchaisa.

Nie znaczy to, że dążył on świadomie do wywołania rewolucji. Zarówno bowiem on, jak i poprzednio wymienieni pisarze i filozofowie, uważali niewątpliwie za szczyt doskonałości oświeconą, liberalną monarchię konstytucyjną, mającą za wzór ustrój angielski. Że osiągnęli więcej, i to znacznie więcej ponad to, do osiągnięcia czego dążyli, tłumaczy się często obserwowanym zjawiskiem, iż roz-

pętany żywioł dąży dalej — bieżnymi drogami i w następstwie osiąga donioślejszy w skutkach cel, niż temu żywiołowi wyznaczyli pierwotnie ci, którzy go rozpętali. Niewłaściwym byłoby również przypisywanie Beaumarchaisa, iż przewidywał jakiś głębiej sięgający przewrót polityczny czy socjalny, mimo wyrzeczonych przez Figara w 3-cim akcie „Cyrylika Sewilskiego” słów: „Kto wie, czy świat potrwą jeszcze trzy tygodnie?”

Beaumarchais w przedmowie do „Wesela Figara” wspomina, że przeciwnicy wystawienia tej komedii zarzucali, iż ona państwo „wywraca od fundamentów do stropu”, nie mniej iż „nie ma już nic świętego, o ile to dzieło ma być dopuszczone na scenę”. Nic w tym dziwnego, skoro Napoleon twierdził o omawianej komedii, że to: „Rewolucja już w czynie!”, — Sainte Beuve, iż „to fronda zbrojna, to hasło do rewolucji, podpisane przez samych przedstawicieli starego porządku”, Danton zaś, iż „Figaro zabił szlachtę”.

Nie mylił się, gdyż Beaumarchais walczył niezmordowanie najskuteczniejszą bronią, ośmieszeniem, przeciwko ówczesnym instytucjom, prawom, obyczajom, a przede wszystkim przywilejom, z których korzystała i którymi tuczyła się szlachta. Nikt przedtem nie odważył się przemawiać do przedstawicieli stanu szlacheckiego takim językiem, jakim przemawiała centralna figura komedii Beaumarchaisa — Figaro. Waży to tym więcej, iż Figaro należał do upośledzonej klasy służących. Tak, kiedy hrabia zarzuca mu, że jest leniwy i nieporządny, Figaro odpowiada: „Wedle miary cnot, jakich wymaga się od służącego, czy ekscelencja zna wielu panów, którzyby byli godnymi zostać lokajami?” Na zarzut zaś, iż ma fatalną reputację, Figaro odpowiada: „a jeśli więcej wart jestem od niej? Czy dużo jest wielkich panów, którzyby mogli to samo powiedzieć?” A kiedy hrabia zauważa, że: „lokaje ubierają się w tym domu dłużej, niż panowie”, Figaro odpowiada: „bo nie mają służących, którzyby

im pomagali”. Gdy znów hrabia żалуje, że nie umie grać na gitarze, Figaro odpowiada: „Czyż człowiek pańskiego urodzenia może czegośkolwiek nie umieć?”

Najsilniejsze uderzenie w stronę szlachty stanowią jednak słowa Figara, wypowiedziane przezeń pod adresem hrabiego Alnawiv w monologu w ostatnim akcie „Wesela Figara”: „Dlatego, że jesteś wielkim panem, uważasz się za wielkiego geniusza. Szlachectwo, majątek, stanowisko, urzędy, wszystko to czyni tak pysznym. Cóżś uczynił dla zyskania tyłu przywilejów? Zadałeś sobie ten trud, aby się urodzić, nie więcej...”

Figaro ponadto goli „pod włos” ówczesny wymiar sprawiedliwości, kiedy np. przemawia do sędziego Gaski: „panie radco, zdaje się na pańską sprawiedliwość, mimo że jesteś sędzią...” Za pośrednictwem znów innej figury, pociesznego doktora Bartolo, Beaumarchais robi porachunki z wrogami postępu: „I cóż (nowe czasy) wydały takiego, aby je chwalić? Głupstwa wszelkiego rodzaju: wolność myśli, elektryczność, tolerancję, szczerzenie ospy...”

Tego rodzaju „na wesoło” ze sceny idące szyderstwa i kpiny działały i zdziałały siłą żywego słowa niezawodnie więcej, niż najefektowniejsze nawet protesty, głoszone w licznych ówczesnych pismach i piśmiach, mimo, że i te protesty dotyczyły najżywczej i najdotkliwiej odczuwanych kwestii. Takim protestem było m. in. wskazanie głodującej ludności przez Rousseau: „Nie ma dla was maki na chleb, bo im (t. zn. szlachcie) trzeba jej do pudrowania peruk”. Jedno tylko powiedzenie mogło wyrwać i niezawodnie wywarło większy wpływ na wzmożenie temperatury wrzenia, niż wszystkie poprzednio wspomniane, mimo a raczej właśnie dlatego, ponieważ pochodziło od znieprawionej przez szerokie koła niezadowolonych strony, a mianowicie powiedzenie królowej Marii Antoniny: „Jeżeli nie mają chleba, to mogą przecież jadać ciastka...”

HENRYK EILE

